

6 Şubat Depreminin Ontolojik Güvenlik Üzerindeki Etkileri: İnönü Üniversitesi Deprem Geçici Konutlarında İkamet Eden Deprem Mağdurları Üzerine bir Alan Araştırması

Author(s) / Yazar(lar) : Nurefşan Akbayır, Fikret Birdişli

Source / Kaynak: International Journal of Politics and Security (IJPS) / Vol. 7 / No. 2 / October 2025, pp. 268-294.

DOI:10.53451/ijps.1788752

Date of Arrival : 22.09.2025

Date of Acceptance : 24.09.2025

To cite this article:

Akbayır, Nurefşan. Fikret Birdişli. “6 Şubat Depreminin Ontolojik Güvenlik Üzerindeki Etkileri: İnönü Üniversitesi Deprem Geçici Konutlarında İkamet Eden Deprem Mağdurları Üzerine bir Alan Araştırması ”. *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, Vol. 7, No. 2, 2025, pp. 268-294, DOI:10.53451/ijps.1788752

Open Access:This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited.

Disclaimer: The views and opinions expressed in this article are those of the author(s) and do not necessarily reflect the position of the journal or its publisher.

6 Şubat Depreminin Ontolojik Güvenlik Üzerindeki Etkileri: İnönü Üniversitesi Deprem Geçici Konutlarında İkamet Eden Deprem Mağdurları Üzerine bir Alan Araştırması ¹

Nurefşan Akbayır²
Fikret Birdişli³

ÖZ

Bu araştırma 6 Şubat 2023’de Türkiye’de on bir ili etkileyen deprem felaketinin birey ve toplum üzerindeki ontolojik güvenlik etkilerini Malatya ili üzerinden araştırarak saha çalışmasının bulgularını içermektedir. Ontolojik güvenliğin anahtar kavramlarından olan korku, kaygı, kimlik ve rutin üzerinden yapılan sorgulamanın sonuçlarına göre deprem sonrası alınan önlem, yardım ve geçici iskan çabaları neticesi mağdurların kaygı düzeyleri orta; artçı sarsıntılarının devam etmesi ve gelecekte yeniden deprem beklentisi nedeniyle korku düzeyleri yüksek; depremin şehirlerde neden olduğu yaygın tahribat nedeniyle kimlik ve yabancılaşma sorunları yüksek, deprem sonrası rehabilitasyon çabaları nedeniyle rutin düzeyleri ise orta çıkmıştır.

Bu sonuçlara göre Malatya ili İnönü Üniversitesi yerleşkesinde geçici iskân edilen deprem mağdurlarının Ontolojik güvenlik düzeylerinin kümülatif olarak orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda deprem sonrası yeniden inşa ve rehabilitasyon çalışmalarıyla toplumda ve bireylerde ontolojik güvensizlik duygusunun orta vadede azaltılabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kavramlar: Ontolojik Güvenlik, 6 Şubat Depremi, Korku, Kaygı, Rutin, Kimlik, Yabancılaşma

ABSTRACT

This research presents the findings of a field study examining the ontological security impacts of the earthquake disaster that affected eleven provinces in Turkey on February 6, 2023, on individuals and society in Malatya Province. Based on the results of the inquiry, conducted on fear, anxiety, identity, and routine—key concepts of ontological security—the results indicate that the anxiety levels of the victims were moderate due to the precautions, aid, and temporary resettlement efforts taken after the earthquake; their fear levels were high due to the ongoing aftershocks and the expectation of another earthquake in the future; their identity and alienation issues were high due to the widespread destruction caused by the earthquake in cities; and their routine levels were moderate due to post-earthquake rehabilitation efforts. According to these results, the cumulative ontological security levels of the earthquake victims temporarily resettled on the İnönü University campus in Malatya province were determined to be moderate. In this context, it is evaluated that post-earthquake reconstruction and rehabilitation efforts can reduce the feeling of ontological insecurity in society and individuals in the medium term.

Keywords: Ontological Security, 6 February Earthquake, Fear, Anxiety, Routine, Identity

¹ Bu makale 323K054 nolu TÜBİTAK 1001 Projesi kapsamında geliştirilen ölçek kullanılarak yürütülen ve buna paralel olarak İnönü Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SLO-2025-3900 nolu proje ile desteklenen araştırmanın sonuçlarını içermektedir. Sahada yüzyüze uygulanan anketler İnönü Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü lisans öğrencileri ve TÜBİTAK Proje bursiyerleri Büşra Köndel, S.Mustafa Aktaş ve Fatih Bozkurt tarafından gerçekleştirilmiştir.

Gönderilme Tarihi: 22 Eyl 2025, Kabul Tarihi: 24 Eyl 2025, DOI: 10.53451/ijps.1788752

² Doktorant, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik A.B.D, ORCID ID: 0000-0001-5293-3732, nurefsan1120@gmail.com

³ Prof.Dr. İnönü Üniversitesi, Stratejik Araştırmalar Merkezi (İNÜSAM), ORCID ID: 000-0003-3832-7749, fikret.birdisli@inonu.edu.tr

GİRİŞ

Güvenlik çalışmalarında sıklıkla kullanılan anahtar kavram “tehdit”tir. Korku, kaygı, endişe gibi duygu varyasyonlarından tehdit analizlerinde yararlanılırken huzur, emniyet sükûnet gibi kavramlar genellikle bir sonuç ilişkisi bağlamında ele alınır. Somut herkes tarafından algılanan bir tehdidin olmadığı duruma objektif güvenlik, bir korkunun olmadığı duruma ise subjektif güvenlik denilmektedir.⁴

Güvenlik çalışmalarının diğer bir ayırt edici yönü ise güvenliğin referans nesnesidir. Klasik güvenlik çalışmaları merkeze devleti koyarken, eleştirel çalışmalar korunması gereken öncelikli değerin insan olması gerektiği fikrinden yola çıkar. Fakat bu çalışmalarda da insan bir siyasal özne (political zoon) olarak görülür ve insana yönelik tehditlerin iktidar ilişkileri çerçevesinde ele alınmasına neden olur. Eleştirel çalışmalarda devletin rolü ise güvenliğin sağlayıcısı olmaktır. Nitekim eleştirel çalışmalara kaynaklık eden Frankfurt ekolünün iktidar-birey ilişkilerindeki sorunlu alanlara yoğunlaştığı bilinmektedir.⁵

Güvenliğin anahtar kavramları olan tehdit, korku ve kaygı hakkında yapılan açıklamalardaki devlet merkezli ağırlık dikkate alındığında ihmal edilen bir alanın insanın bireysel psikolojisi ve buna dayalı deneyimi olduğu görülür. Yani bireyi bir siyasal özne değil de özgün bir varlık olarak ele alıp, tüm çevresi ile olan ilişkisi içinde değerlendiren bir güvenlik kategorisi bulunmamaktaydı. Bu boşluğu Ontolojik Güvenlik doldurmaktadır.

Ontolojik Güvenlik, önce psikoloji alanından siyaset bilimine ve ardından güvenlik çalışmalarına aktarılan bir kavramdır ve kişinin özvarlığı ile ilgili bir güvenlik kategorisidir.⁶ Nitekim Ontolojik Güvenlik çalışmalarında kimlik, benlik ve beden arasında tutarlı bir ilişki (rutin) aranır ve bu tutarlılık güvenlik hali olarak tanımlanır.⁷

Kimlik konusu sosyal bilimlerin önemli kavramlarından biridir. Fakat farklı alanlarda farklı içeriklerle ele alınır. Örneğin gelişim psikolojisinde kimlik değişken, sosyolojide istikrarlı, siyasette ise jenerik bir kavramdır. Uluslararası İlişkiler ve/veya Güvenlik alanında yapılan çalışmalarda ise kimliğin daha çok jenerik karakteri ile öne çıktığı fark edilmektedir.

⁴ Barry Buzan ve Lene Hansen, *The Evolution of International Security Studies* (Cambridge University Press, 2009).

⁵ Buzan ve Hansen, *The Evolution of International Security Studies*.

⁶ Fikret Birdişli, “Güvenlik Çalışmalarının Sınıflandırılması ve Realist ve Ontolojik Güvenliğin Yorumsamacı (Hermeneutik) Analizi”, *Current Perspectives in Social Sciences* 28, sy 4 (2024): 616-28, <https://doi.org/10.53487/atasobed.1439388>.

⁷ Bahar RumeliLi ve Umut Can Adisönmez, “Uluslararası İlişkilerde Kimlik-Güvenlik İlişisine Dair Yeni bir Paradigma: Ontolojik Güvenlik Teorisi”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, advance online publication, 15 Nisan 2020, <https://doi.org/10.33458/uidergisi.720630>.

Bu çalışmada ise Ontolojik Güvenliğin çıkış noktası tehdit değil, tehlike olarak ele alınmakta, kimlik, korku, kaygı, benlik, beden ve rutin gibi bireysel deneyimlerin ve bu deneyimlerin toplumsal düzeyde yaşanması durumunda kolektif travmaların ontolojik güvenlik bağlamındaki yansımaları ve sonuçları analiz edilmektedir.

Buna göre belirsizlik, fiziksel güvensizlik, rutinin bozulması, fiziksel zarar ve ölüm korkusu ontolojik güvenlikte tehlikenin kaynakları olarak ele alınmıştır. Fakat bu kavramların tümünü test edecek yaygın kriz ve travmalara sıklıkla rastlanmaması nedeniyle teoriyi sahada gözlemleyen alan çalışmalarına pek rastlanmamaktadır.

6 Şubat 2023’de Malatya’yı da içine alan ve Türkiye’de on bir ili etkileyen büyük deprem felaketi yaygın güvenlik kaygılarına neden olduğundan bu çalışmada depremin bireyler üzerindeki sosyolojik, ekonomik ve politik etkileri ve toplumsal yansımaları Ontolojik Güvenlik bağlamında ele alınmaktadır. Bu amaçla geliştirilen beşli likert ölçeği içeren bir anket formu, deprem sonrası oluşturulan, İnönü Üniversitesi yerleşkesi içinde yer alan geçici barınma alanlarında uygulanmıştır.

Bu saha çalışması İnönü Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü lisans öğrencileri tarafından deprem mağdurlarına yüz yüze uygulanmış ve anket formlarının sonuçları SPSS programına girilerek veriler analiz edilmiş, elde edilen bulgular faktör analizi sonucu belirlenen başlıklar altında sınıflandırılarak yorumlanmıştır.

1. Teorik Arkaplan: Ontolojik Güvenlik ve Bireysel Korkuların Toplumsal Düzeye Yayılması

Bu çalışmanın teorik arka planı Ontolojik Güvenlik ve sosyal psikolojiye dayanmaktadır. Bu kapsamda öncelikle Ontolojik Güvenlik ardından, Bireysel düzeyde deneyimlenen korku, kaygı ve endişe gibi duyguların toplumsal ölçekte yaygınlık kazanması halinde nasıl bir sonuç ortaya çıktığını açıklamak için sosyal psikolojiden söz edilmektedir.

1.1. Ontolojik Güvenlik

Ontolojik güvenlik, Güvenlik Çalışmaları alanına en son eklenen ve Birey Düzeyi Analiz olarak adlandırılabilen yeni bir kategoridir. Bireysel psikoloji ve kişilik bozuklukları üzerine çalışan psikiyatrist R. D. Laing⁸ bireyler ve toplum arasındaki ilişkileri ve bunların kendine özgü kimlik oluşumuna katkısını incelerken bu ilişkilerin sürekli ve tutarlı gelişimini Ontolojik Güvenlik olarak tanımlamış, Antony Giddens ise bu kavramı sosyolojiye taşıyarak

⁸ R Laing, *The Divided Self: An Existential Study in Sanity and Madness* (Penguin, 1965).

Ontolojik Güvenliği “doğal ve sosyal dünyanın görüldüğü gibi olduğuna dair güven veya itimat” şeklinde tanımlamıştır.⁹

Ontolojik Güvenlik kavramının Uluslararası İlişkiler alanına aktarımı ise uzun sürmemiş Mitzen,¹⁰ Zarakol,¹¹ Kinnvall¹² gibi akademisyenler devletlerin de uluslararası alanda fiziksel güvenlik kadar istikrarlı bir kimlik duygusunun arayışı içinde de olacağını ileri sürmüşlerdir. Bu yaklaşıma göre Ontolojik Güvenlik, sosyal ilişkilerin düzenli akışı ile sağlanır ve devlet vatandaşların ontolojik güvenlik için ihtiyaç duydukları sosyal kurumların sağlayıcısıdır. Bu kapsamda sosyolojinin ve psikolojinin katkılarıyla kimlik, korku, kaygı, benlik ve beden gibi kavramlar Ontolojik Güvenlik çalışmalarının anahtar kavramları haline gelmiştir. Bu bağlamda Ontolojik Güvenliğe göre güvensizlik duygusu açısından devlet ve bireyin rolleri ve konumları açısından kesiştiği noktalar belirsizlik, fiziksel güvensizlik, rutinin bozulması, fiziksel zarar ve ölüm korkusu şeklinde ifade edilmiştir.¹³

Ontolojik Güvenliğin alana bu şekilde aktarımının ardından bu konuda yapılan çalışma ve yazılan makalelerin sayısı artmış fakat ontolojik güvensizliğe neden olan yaygın kriz ve travmalara sıklıkla rastlanmaması nedeniyle konu genellikle devletlerin kolektif kimlikleri hakkında duydukları kaygılar şeklinde ele alınmıştır. Bu durumda Ontolojik Güvenliğin çıkış noktası olan bireysel psikoloji, belki de saha araştırmasının güclüğü nedeniyle bu konuda yapılan çalışmalara pek yansımamıştır.

1.2. Ontolojik Güvenlik ve Sosyal Psikoloji

Bireysel düzeyde deneyimlenen korku, kaygı ve endişe gibi duyguların toplumsal ölçekte yaygınlık kazanması, bu duyguların seyrini önemli ölçüde değiştirebilmektedir. Sosyal psikoloji literatüründe duyguların “bulaşıcı” (emotional contagion) bir niteliğe sahip olduğu vurgulanır.¹⁴ Bu nedenle bireyler arası etkileşim sürecinde korku ve kaygı, karşılıklı olarak doğrulanarak şiddetlenebilir; bu da kolektif panik, toplumsal histeri ve hatta düşmanlaştırıcı eğilimlerin ortaya çıkmasına yol açabilir. Toplumların kriz anlarında yaşadığı “moral panic” olgusu bu sürecin tipik bir örneği olarak gösterilmektedir.¹⁵

⁹ Antony Giddens, *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. (Stanford University Press, 1991).

¹⁰ Jennifer Mitzen, “Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma”, *European Journal of International Relations* 12, sy 3 (2006): 341-70, <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.

¹¹ Ayşe Zarakol, “States and Ontological Security: A Historical Rethinking.”, *Cooperation and Conflict* 52, sy 1 (2017): 48-56.

¹² Caterina Kinnvall, “Globalization and Religious Nationalism: Self, Identity, and the Search for Ontological Security”, *Political Psychology* 25, sy 5 (2004): 741-67.

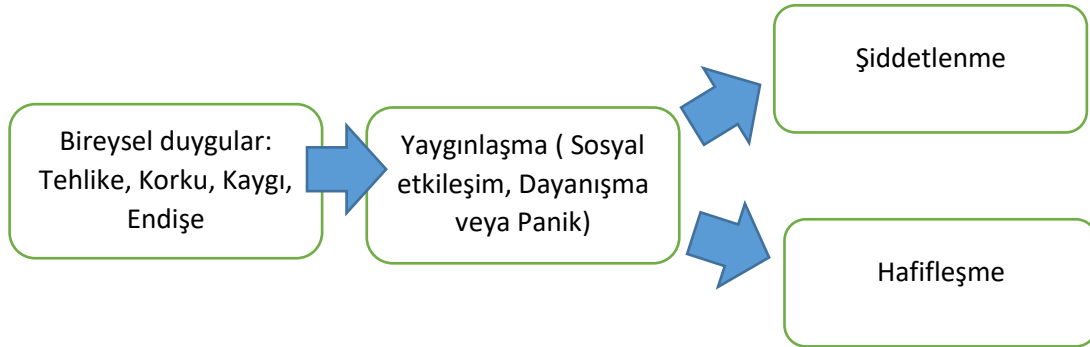
¹³ Mitzen, “Ontological Security in World Politics”.

¹⁴ Elaine Hatfield vd., *Emotional Contagion* (Cambridge University Press, 1994).

¹⁵ Stanley Cohen, *Introduction to Folk Devils and Moral Panics* (Routledge, 2011).

Öte yandan, bireysel kaygıların kolektif düzeye taşınması her zaman şiddetlenmeye yol açmaz. Sosyolojik açıdan, ortak duyguların paylaşılması ve dayanışma pratiklerinin gelişmesi, bireylerin yalnız olmadığını hissetmesini sağlayarak kaygının hafiflemesine katkı sunabilir. Bu süreç, “kolektif dayanıklılık” (collective resilience) literatüründe vurgulandığı üzere, toplumların kriz anlarını aşmalarında önemli bir işlev üstlenmektedir.^{16,17} Örneğin, doğal afetler veya savaş dönemlerinde ortaya çıkan “birlik” söylemleri, bireysel endişeleri azaltarak güven duygusunu güçlendirebilir.

Sonuç olarak, bireysel korku ve kaygıların toplumsal düzeye yayılması ikili bir etkiye sahiptir: uygun koşullar altında bu duygular şiddetlenip toplumsal kırılmalara neden olabilirken, güçlü dayanışma ve destek mekanizmaları mevcutsa kaygıların hafiflemesine ve toplumsal bütünleşmeye zemin hazırlayabilir. Dolayısıyla toplumsal düzeyde duyguların yönünü belirleyen temel faktör, bu duyguların hangi söylemler, kurumlar ve pratikler aracılığıyla işlendiğidir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada nicel verileri içeren yöntem yaklaşımı benimsenmektedir. Araştırmada İnönü Üniversitesi kampüs alanına kurulan geçici konutlarda yaşayan deprem mağdurları üzerinden ontolojik güvenliğin kaygı, korku, rutin ve kimlikte yabancılaşma gibi anahtar kavramlarının test edilmesi, anket sonuçlarının SPSS programına girilerek analiz edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca güvenlik kaygılarının demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin tespiti de amaçlanmıştır.

Araştırma evrenini 2023 Kahramanmaraş merkezli depremde etkilenen on bir ilden biri olan Malatya'nın İnönü Üniversitesi kampüs alanına kurulan geçici konutlarda yaşayan bireyler

¹⁶ M Castells, *The power of identity*, 2. bs (Wiley-Blackwell, 2004).

¹⁷ F.H Norris vd., “Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness”, *American Journal of Community Psychology* 41, sy 1-2 (2008): 127-50.

oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise bu evrenden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen ve anketi gönüllü olarak yanıtlayan 82 katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri toplama yöntemi olarak bu konuda daha önce yapılmış bir anket çalışması olmadığından araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek geliştirme süreci literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş, pilot uygulama sonrası son haline getirilmiştir. Katılımcılara beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış toplamda 34 sorudan oluşan anket formu yüz yüze uygulanmıştır. Toplam iki bölümden oluşan anket formunda birinci bölümdeki 9 soru katılımcıların demografik özelliklerini ölçmeye yönelik olup, 32,33 ve 34'üncü sorular çoktan seçmelidir. 34 soru “Kaygı”, “Korku”, “Kimlik ve Yabancılaşma”, “Rutin”, “Ontolojik güvenlik için sosyal kurumların sağlayıcı olarak devlet” şeklinde faktörlerden oluşmaktadır. Katılımcılara çalışmanın amacı açıklanarak verilerin gizliliği ilkesi gözetilmiştir.

Projeye yönelik geliştirilen ölçek İnönü Üniversitesinde bulunan geçici barınma alanlarında kalan 18 yaş üstü, kadın ve erkek tüm mağdurlara uygulanmıştır. Bunun için Malatya Valiliği ve AFAD Başkanlığından gerekli izinler alınmıştır.

Elde edilen veriler SPSS-26 paket programına aktararak demografik dağılımları tanımlayan frekans analizi, çok sayıdaki değişken arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını ve yorumlamasını kolaylaştırmak amacı ile faktör analizi, iki veya daha fazla grup arasındaki karşılaştırmalar için ise farklılık testleri (t testi ve ANOVA testi) yapılmıştır.

3. Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırma verilerinin analiz frekans dağılımları, faktör analizi, farklılık testleri, T-Testi ve Anova Testi sonuçlarını içermektedir.

3.1. Frekans Dağılımları

Araştırma sürecinde ankete katılan katılımcıların demografik bilgileri Tablo.1 de yer almaktadır.

Tablo.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)	Yaş	Frekans (n)	Yüzde (%)
Erkek	37	45,1	18	8	10,0
Kadın	45	54,9	45	7	8,8
Toplam	82	100,0	33	6	7,5
			38	5	6,3
			22	4	4,9
			36	4	4,9
			Diğer		
Tahsiliniz			Toplam	82	100,0
İlkokul	7	8,5	Gelir (TL)		

Lise	28	34,1	Asgari Ücret	16	19,5
Üniversite	41	50,0	Orta gelir	65	79,3
Yüksek Lisans	5	6,1	Üst gelir	1	1,2
Doktora	1	1,2			
Toplam	82	100,0	Toplam	82	100,0
Meslek				Frekans (n)	Yüzde (%)
Hemşire				10	3,7
Temizlik Personeli				1	1,2
Bankacı				4	4,9
Bayan Kuaförü				1	1,2
Demir Doğrama				1	1,2
Dönerci				1	1,2
Ebe				1	1,2
Emekli Memur				1	1,2
Esnaf				2	2,4
Ev hanımı				21	1,2
İşçi				1	24,4
İşletme Sahibi				1	8,5
Kaynakçı				1	1,2
Klinik Destek Personeli				2	1,2
Kozmetik Uzmanı				1	1,2
Maden Mühendisi				1	1,2
Mehter Başı				1	1,2
Memur				8	1,2
Muhasebe				1	1,2
Mühendis				8	1,2
Öğrenci				11	9,8
Öğretmen				8	1,2
Sağlık Teknikeri				1	1,2
Şöfor				1	13,4
Toplam				82	100,0
İkamet Edilen Şehir					
Malatya				79	96,3
Adıyaman				1	1,2
İstanbul				1	1,2
Kahramanmaraş				1	1,2
Toplam				82	100,0
Depremde Bulunulan Şehir					
Malatya				74	89,2
Diğer Şehirler				9	10,8
Toplam				82	100,0
Yaşadığınız Şehir					
Malatya				81	98,7
Adıyaman				1	1,3
Toplam				82	100,0

Elde edilen sonuçlar neticesinde kadın katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Çok çeşitli meslek gruplarının varlığı sosyal katmanlar arasındaki farklılıkları ölçmek açısından önemlidir. Aynı çeşitlilik yaş değişkeninde bulunmaktadır. Ancak tabloda yalnızca katılımcıların çoğunlukta olduğu yaş grupları verilmiştir.

3.2. Faktör Analizi

Ontolojik güvenlik ölçeğine yapılan KMO ve Barlett's testleri sonucu KMO değeri 0,733 Barlett's değeri ise 0,000 çıkmıştır. Bu değerler araştırmanın örneklem değerinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Katılımcıların ontolojik güvenlik algılarına yönelik ifadelerle ait faktör yükleri, özdeğer, açıklanan varyans ve ortalama değeri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Ontolojik Güvenlik Algısı Faktör Analizi Bulguları

Ontolojik Güvenlik	Faktör Yüğü	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Ortalama
Depremden sonra psikolojik destek aldım	0,499	7,117	22,96	22,96
Deprem sonrasında Psikitayrik ilaçlar kullanmaya başladım	0,595	2,914	9,40	32-36
Deprem sonrası daha sık tartışmaya ve kavga etmeye başladım	0,544	2,077	6,70	39,06
Yıkılan yerler nedeniyle geçmişimin adeta silindiğini hissediyorum	0,615	1,861	6,10	45,16
Hayattan eskisi gibi zevk alamıyorum	0,657	1,861	6,00	51,16
Geleceğe güvenle bakamıyorum	0,658			
AFAD ya da Boğaziçi rasathanesi deprem verilerine her gün bakıyorum	0,717			
Her an birşey olacakmış gibi hissediyorum	0,592			
Uykuya dalmakta zorlanıyorum	0,764			
Yatarken her an kalkıp çıkacakmış gibi hazırlıklı yatıyorum				
Sağlam olsa bile yüksek katlı binalara çıkamıyorum	0,769			
Tuvalet banyo gibi temel ihtiyaçlarımı giderirken eskisine göre daha aceleci davranıyorum	0,752			
Karanlıkta uyuyamıyorum	0,599			
Kendimi yabancı bir şehirde yaşıyormuş gibi hissediyorum	0,313			
Arkadaş ve komşu çevrem dağıldı	0,672			
Zorunlu nedenlerle bu şehirde kalmak durumundayım	0,417			
Deprem öncesiyle kıyaslandığında başkalarına karşı güven duygum zayıfladı	0,345			
Onarılsa bile bu şehirde hiç birşey eskisi gibi olmayacak	0,647			
Deprem sonrası dine yöneldim	0,550			
Deprem sonrası süreçte yaşadığım şeylere bağlı olarak ülkeme olan güvenim arttı	0,641			
Günlük alışkanlıklarımda bir değişiklik olmadı	0,414			
Deprem sonrası yeni alışkanlıklar edindim	0,738			
Hayatımı tekrar düzene sokabildim	0,373			
Devlet tarafından verilen sözlerin tutulacağına inanıyorum	0,625			
Açıklanan depremde ölü ve yaralı sayılarının doğruluğuna inanıyorum	0,593			
Deprem sonrası iktidar değişikliği işleri aksatacaktır	0,433			
Deprem sonrasında toparlanma sürecinde yaşadığım şehir diğer deprem mağduru şehirlere göre geride kaldı	0,665			
Depremin hemen ardından bir süre kendi kaderimize terk edildik	0,413			
KMO and Bartlett's Test				
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,733		
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1072,603		
	df	465		
	Sig.	,000		

Not: Yükleme oranı %40'ın altında olan değişkenler değerlendirme dışında tutulmuştur.

3.3. Farklılık Testleri

Bir değişkenin dağılım değerlerinin normal dağılımdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılan Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerinin anlamlılık düzeyinin (sig.) 0,05’den daha küçük bir değerde olması, değişkenin normal dağılım göstermediğini ifade etmektedir.^{18,19} Bu noktada Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerinin sonuçları çarpıklık ve basıklık değerleri ile birlikte değerlendirilmelidir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin $\pm 1,50$ arasında olduğu durumları Tabachnick ve Fidell²⁰ normal dağılım varsayımının sağlandığı şeklinde ifade etmektedir. Araştırmada kullanılan ölçeğin, Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerinin anlamlılık düzeyi (sig.) 0,05’den küçük, çarpıklık ve basıklık değerleri ± 2.0 aralığı içerisinde yer aldığından, verilerin normal dağıldığı varsayılarak parametrik testlerden faydalanılmıştır.

3.3.1. T- Testi ve Anova Testi Sonuçları

Tablo 3’de yer alan ifadeler, beş farklı faktörün cinsiyete göre ortalamaları karşılaştırmak için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 3. Bağımsız Örneklem t-testi sonuçları

Cinsiyet Faktör	Kadın (Ortalama)	Erkek (Ortalama)	t	f	sig.
Kaygı	2,9492	2,3977	- 2,924	,023	,881
Korku	3,4370	2,7568	- 2,694	1,041	,311
Kimlik ve Yabancılaşma	3,4250	3,1622	- 1,473	,001	,972
Rutin	2,8622	2,9568	,464	,038	,847
Ontolojik güvenlik	3,1778	3,1730	- ,031	1,074	,303

*P<0,05

Tablo 4. Anova Testi Sonuçları

		Kaygı	Korku	Kimlik Yabancılaşması	Rutin	Ontolojik güvenlik
Yaş	f	,769	1,635	,774	1,008	,807
	sig.	,785	,059	,780	,482	,739
Gelir	f	1,298	,323	,607	,152	1,014
	sig.	,279	,725	,547	,859	,367
Eğitim Düzeyi	f	,399	1,141	,223	,747	,144
	sig.	,808	,344	,925	,563	,965
Meslek	f	2,103	5,194	1,340	,437	,056

¹⁸ A.Hamdi İslamoğlu ve Ümit Alınçık, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (SPSS uygulamalı)*, 5. bs (Beta Yayıncılık, 2016). S.277

¹⁹ Y. Karagöz, *SPSS, Amos Meta Uygulamalı İstatistiksel Analizler* (Nobel Yayınevi, 2019). S.123

²⁰ B.G Tabachnick ve L.S. Fidell, *Using Multivariate Statistics* (Pearson, 2013).

	sig.	,107	,003	,267	,727	,983
--	------	------	------	------	------	------

Tüm demografik değişkenler açısından anlamlı bir fark bulunmamak ile birlikte yalnızca Meslek değişkeninin korku üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır ($p < 0,05$).

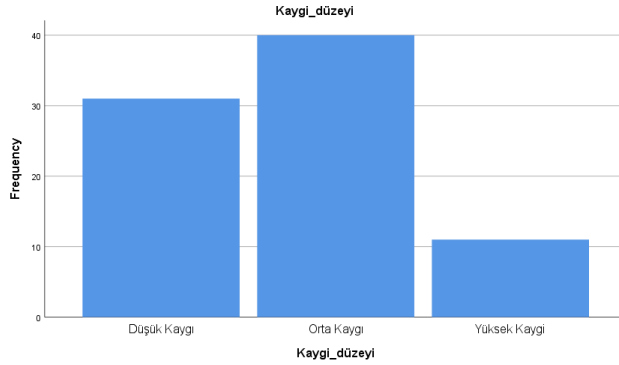
4. Araştırmanın Bulguları

Tablo 5. İstatistiksel Bulgular

		Kaygı düzeyi	Kimlik yabancılaşma düzeyi	Korku düzeyi	Rutin düzeyi	Ontolojik güvenlik düzeyi
N	Valid	82	82	74	81	82
	Missing	0	0	8	1	0
Mean		1,7561	2,2195	2,1216	1,9259	2,0732
Median		2,0000	2,0000	2,0000	2,0000	2,0000

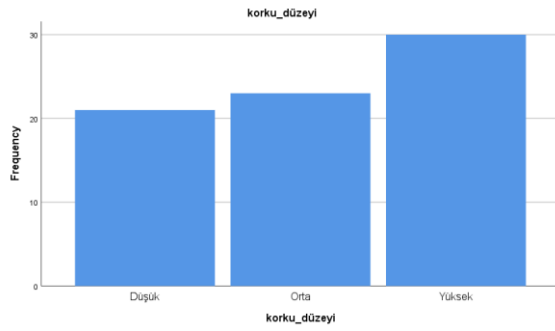
Tablo 6. Frekans Tablosu

Kaygı düzeyi					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Düşük Kaygı	31	37,8	37,8	37,8
	Orta Kaygı	40	48,8	48,8	86,6
	Yüksek Kaygı	11	13,4	13,4	100,0
	Total	82	100,0	100,0	

Katılımcıların %37,8'i düşük düzeyde, %48,8'i orta düzeyde ve %13,4'ü yüksek düzeyde kaygı yaşamaktadır”.

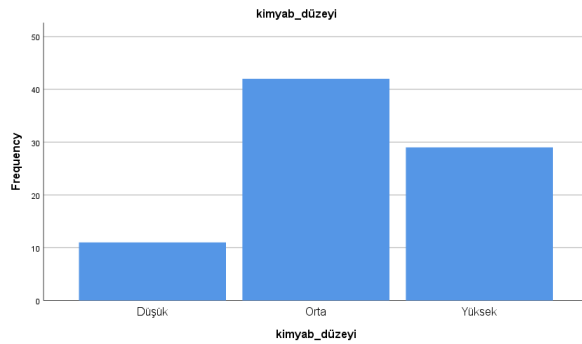
Korku düzeyi					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Düşük	21	25,6	28,4	28,4
	Orta	23	28,0	31,1	59,5
	Yüksek	30	36,6	40,5	100,0
	Total	74	90,2	100,0	
Missing	System	8	9,8		
Total		82	100,0		

Katılımcıların %28,4'ü düşük, %31,1'i orta ve %40,5'i yüksek düzeyde korku yaşamaktadır.

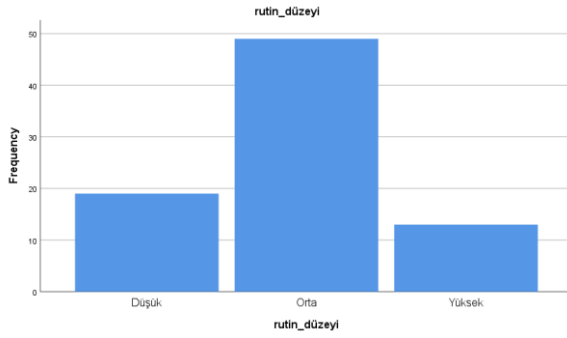
Toplam 82 kişiden 8'i bu soruyu yanıtlamamıştır.

Kimlik, yabancılaşma düzeyi					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Düşük	11	13,4	13,4	13,4
	Orta	42	51,2	51,2	64,6
	Yüksek	29	35,4	35,4	100,0
	Total	82	100,0	100,0	

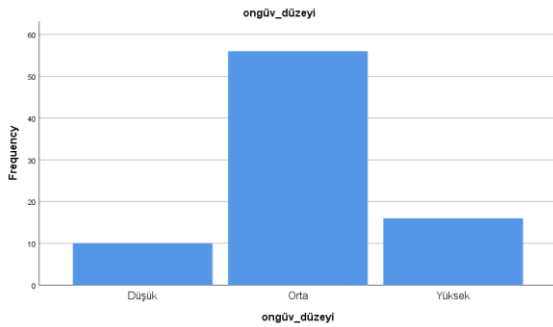
Katılımcıların %13,4'ü düşük, %51,2'si orta ve %35,4'ü yüksek seviyede kimliklerinde yabancılaşma göstermektedir. Toplamda 82 kişi değerlendirmeye alınmıştır.

Rutin düzeyi					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Düşük	19	23,2	23,5	23,5
	Orta	49	59,8	60,5	84,0
	Yüksek	13	15,9	16,0	100,0
	Total	81	98,8	100,0	
Missing	System	1	1,2		
Total		82	100,0		

Katılımcıların %23,5'i düşük, %60,5'i orta ve %16,0'sı yüksek düzeyde rutin yaşamaktadır. Toplam 82 katılımcıdan 1'i bu soruya yanıt vermemiştir. Bu sonuç, çoğunluğun yaşam rutinini orta düzeyde sürdürdüğünü göstermektedir.

Ontolojik güvenlik düzeyi					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Düşük	10	12,2	12,2	12,2
	Orta	56	68,3	68,3	80,5
	Yüksek	16	19,5	19,5	100,0
	Total	82	100,0	100,0	

Katılımcıların %12,2'si düşük, %68,3'ü orta ve %19,5'i yüksek ontolojik güven düzeyindedir. Bu sonuç, bireylerin çoğunluğunun yaşamın sürekliliği ve güvenine yönelik orta düzeyde bir algıya sahip olduğunu göstermektedir.

5. Bulguların Değerlendirilmesi ve Tartışma

Ontolojik Güvenlik için referans olarak kabul edilen kavramlar: Korku, kaygı, yabancılaşma ve rutindir. Yapılan saha araştırmasının sonunda elde edilen bulgulara göre katılımcıların kaygı ve korku düzeyleri birbirinden farklı çıkmıştır. Örneğin katılımcıların %13,4'ü yüksek düzeyde kaygı yaşarken, %40,5'inin yüksek düzeyde korku duygusu taşıdığı görülmektedir.

Öncelikle kaygı ve korku arasındaki ilişki hiyerarşiktir. Yani korku endişe ve kaygı sırasında yaşananları da kapsar.²¹ Korku doğrudan bir duygu durum adlandırması iken kaygı bir tehlike ya da tehlike düşüncesi ile oluşan bir durumdur. Korku genellikle somut belirli ve dışsal bir tehlikeye verilen tepki olduğundan hali hazırda yaşanan depremlerin artçılarla devam ediyor olması korkuyu tetiklemektedir. Kaygı ise Daha belirsiz, geleceğe yönelik ve nesnesi tam olarak belirlenemeyen bir duygudur ve beklenti halidir.²² Depremlerin bir süre sonra kesileceği beklentisi kaygı durum ifadesini olumlu yönde etkilemiş görünüyor.

Ayrıca bireysel kaygıların kolektif düzeye taşınması her zaman şiddetlenmeye yol açmaz. Sosyolojik açıdan, ortak duyguların paylaşılması ve dayanışma pratiklerinin gelişmesi, bireylerin yalnız olmadığını hissetmesini sağlayarak kaygının hafiflemesine katkı sunabilir. Bu süreç, “kolektif dayanıklılık” (collective resilience) literatüründe vurgulandığı üzere, toplumların kriz anlarını aşmalarında önemli bir işlev üstlenmektedir.²³ Nitekim doğal afetler veya savaş dönemlerinde ortaya çıkan “birlik” söylemleri, bireysel endişeleri azaltarak güven duygusunu güçlendirmektedir.

Kimlik ve yabancılaşma konusunda ise %51,2’si orta, %35,4’ü ise yüksek düzeyde bir sonuç elde edilmiştir. Bu veriler depremin yıkıcılığının yüksek olması ve şehirde deprem sonrası yapılan yıkımlarla şehrin çehresinin değişmesi ile yakından alakalıdır.

Rutin konusunda yöneltelen önermelere verilen cevaplar dikkate alındığında katılımcılardan %23,5 düzeyinde düşük, %60,5’i ise orta düzeyde bir oran tespit edilmiştir. Depremin yıkıcılığı nedeniyle insanların yaşadıkları semtleri veya şehirleri terk etmek zorunda kalmaları ve bu sürecin ne zaman sona ereceği konusundaki belirsizlikler, insanları geçici koşullara zorunlu olarak adapte olmalarına ve bir nevi yeni rutin oluşturmalarına neden olmuştur.

Yaşamın sürekliliği ve güvenliği konusunda katılımcıların %68,3 düzeyinde orta güven düzeyinde cevap vermeleri de ontolojik güvenlik konusunda yaşanan kararsızlığın bir yansıması olarak görülmelidir. Geleceğe yönelik bir iyileşme beklentisi olmasına karşın mevcut koşulların zorluğu katılımcıların tepkilerini ve hislerini etkilemiş gibi görünüyor.

²¹ A Öhman, *Fear and anxiety: Overlaps and dissociations. Handbook of Emotions*, 3. bs (Guilford Press., 2008).

²² D.H Barlow, *Anxiety and Its Disorders: The Nature and Treatment of Anxiety and Panic*, 2. bs (Guilford Press., 2002).

²³ Norris vd., “Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness”.

Sahada elde edilen verilerin sonuçlarının daha ayrıntılı yorumlanması için Ontolojik Güvenliğin temel kavramları ile örtüşen on başlık belirlenmiştir. Buna göre anket sonuçlarının ferakans dağılımlarının oluşturulan başlıklarla eşleştirilmesi şu şekildedir:

a. Depremden Sonra Psikolojik Destek ve Davranış Değişikliği

Katılımcılara yönelik sorulardan üç tanesi mağdurların psikolojik durumları ile ilgilidir. Korku, kaygı ve endişe gibi duyguların bireysel ve kolektif düzeyde deneyimlenmesi bu duyguların seyrini önemli ölçüde değiştirebilmektedir. Büyük oranda kalıcı etkiler bırakan travma zamanlarının mağdurlar açısından en az hasarla atlatılmasında psikolojik destek büyük önem taşımaktadır. Fakat Malatya İnönü Üniversitesi yerleşkesindeki deprem geçici konutlarında yapılan saha çalışmasında deprem mağdurlarının %85,3'ünün herhangi bir psikolojik destek almadığını gösteriyor. Psikolojik destek alanların oranı ise %12,2 olup bu kişiler ağırlıklı olarak 28-60 yaş aralığında. Meslek açılımı ise dağınık. Gelir dağılımı ise ortagelir grubu ağırlıklı. Psikolojik destek alanların eğitim durumu ise üniversite mezunu ağırlıklı. Bu soruya cevap verenlerin %6,10'u depremden sonra psikiyatrik ilaç kullanmaya başladığını belirtmiş. Buradan çıkarttığımız sonuç psikolojik destek alanların yarısı ilaç tedavisine gerek gösterecek düzeyde depremden olumsuz etkilenmişlerdir.

Deprem etkisiyle bozulan ruh halinin göstergelerinden biri de sık kavga etmek ve saldırgan davranışlar olabilir. Saldırganlık belirli durumlarda doğal bir tepki olabilirken ruh sağlığından ve çevresel faktörlerden etkilenebilir. Öfke, korku ve hayal kırıklıkları sözlü ve fiziksel saldırganlığı tetikler ²⁴. Mağdurlarda saldırganlığın yaşanan travma olan ilgisini anlayabilmek için deprem sonrası ruh hali ile deprem öncesini karşılaştırmalarını isteyen bir önerme ankette yer almıştır. Bu konuda sorulan soruya verilen cevaplarda katılımcıların %29,3'ü daha sık kavga etmeye başladığını ifade ediyor. %61'i ise bu soruya katılmadığını belirtmiş. Yaş aralığı olarak 33-45 yaş arası dikkati çekiyor. Bir diğer dikkat çekici nokta ise kadınların erkeklere oranla daha fazla tartışma ve kavga yaşadığını ifade etmesi. Erkeklerin oranı %16,2 iken; kadınların oranı %29,30. Tahsil durumu açısından lise mezunlarının %35,7'si, Üniversite mezunlarının ise oranı %26,8. Olarak tespit edilmiştir. Gelir dağılımı açısından en çok tartışma yaşayan ve kavga eden gelir grubu ise %23,2 ile orta gelir grubu, alt gelir grubunun oranı ise %6,1.

Deprem mağdurlarının duygu durum bozukluklarını anlamak için yöneltilen önermelerden biri de "hayattan eskisi gibi zevk alamıyorum" şeklindedir. Kişinin günlük

²⁴ "Saldırganlık Bir Ruhsal Hastalığın Özelliği midir?", Mind health group, erişim 12 Eylül 2025, <https://www.mindhealthgroup.com/blog/is-aggression-characteristic-of-a-mental-illness/>.

yaşamındaki aktivitelerden, ilgi alanlarından veya insan ilişkilerinden zevk alamama durumu “anhedomi” olarak ifade edilmektedir ve genellikle bir depresyon belirtisi olarak görülür. Bu rahatsızlık genellikle beyindeki kimyasal dengesizlikler, stresli yaşam olayları, depresyon veya anksiyete bozuklukları gibi ruh sağlığı sorunlarıyla ilişkilendirilir.²⁵ Ankete cevap verenler arasında hayattan eskisi kadar zevk alamıyorum diyenlerin oranı %62,2 olarak tespit edilmiştir. Bunların %22 erkek, %40,3 kadın, %22’si lise mezunu, %29,3’ü ise üniversite mezunu. Anhedomi yaşayanlar arasında ev hanımlarının oranı daha fazla ve bu önermeye olumlu cevap verenlerin %42,7’si orta gelir grubunda iken %18,3 ise alt gelir grubundan. Üst gelir grubunun oranı ise %1,2. Anhedominin nedenlerinden biri de rutinlerin bozulmasıdır ki bu kavram ontolojik güvenlik açısından önemli bir kavramdır. Bu nedenle deprem ile birlikte hayat akışı ciddi anlamda olumsuz etkilenen insanların yeni rutinler edinmeleri ya da eski rutinlerine yeniden kavuşmaları Anhedomi tedavisi açısından çok önemlidir.²⁶

b. Kimlik ve Aidiyet Duygusu

Ontolojik güvenlik, yalnızca fiziksel güvenlik (hayatta kalma) değil, aynı zamanda benliğin sürekliliğini, kimliğin istikrarını ve varoluşsal anlamı koruma ihtiyacıdır. İnsanlar ve devletler, var olduklarını hissedebilmek için “kim olduklarını bilmeye” ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle kimlikle ilgili düşünceler ontolojik güvenliğin temel dayanaklarından biridir. Aidiyet duygusu ontolojik güvenliğin toplumsal bağlamını oluştururken, kimlik de öznenin bu bağlamdaki sürekliliğini temsil eder.²⁷ Kimlik ve aidiyet duygusunu sorgulamak için yöneltilen önermeler arasında yıkılan yerler nedeniyle adeta geçmişinin silindiğini düşünenlerin oranı %62,1 olarak tespit edilmiştir. Bunlar arasında erkeklerin oranı %24,4 iken kadınların oranı %37,8 olarak görülüyor. Bu verilerden kimliğin ve aidiyet duygusunun önemli bir parçası olan fiziksel çevrenin yıkılması ile ontolojik güvenliğin toplumsal bağlamı konusunda mağdurların önemli sorunlar yaşadığı ve bu konuda kadınların duyarlılığının daha fazla olduğunu görmekteyiz. Bu kapsamda “geleceğe güvenle bakamıyorum” şeklindeki bir önermeye de deprem mağdurlarının %58,5’i katılırken %32,9’u olumsuz cevap vermişlerdir. Önermeye katılanların %57,1’i lise mezunu iken, %58,6’nın da üniversite mezunu olması dikkat çekicidir. Bu konuda en karamsal olanların %85,8’inin ilkökul mezunlarından olması, gelir grubu

²⁵ Aslıhan Bereketoğlu, “Ahhedomi nedir?”, Aslıhan Bereketoğlu Uzman Klinik Psikolog, 2024, <https://aslihanbereketoglu.com/anhedoni-nedir-zevk-alamama-hastaligi-ve-hayattan-zevk-almamak/#:~:text=Anhedoni%2C%20dilimize%20pek%20a%C5%9Fina%20gelme,zevkleri%20ve%20keyifle ri%20hissedememeleri%20durumdur.>

²⁶ Bereketoğlu, “Ahhedomi nedir?”

²⁷ Rumelili ve Adisönmez, “Uluslararası İlişkilerde Kimlik-Güvenlik İlişkisine Dair Yeni bir Paradigma”.

açısından alt gelir grubundan karamsar olanların oranı %75, orta gelir grubunun oranının ise %53,8 olması ekonomi politik açısından anlamlıdır. Zira bu veriler gelecekle ilgili kaygıların ekonomi temelli olduğuna işaret eder. Lise mezunları ile üniversite mezunlarının kaygılarının eşit oranda çıkması üniversitelerin gelecek temin etme konusunda etkinliğini kaybettiği ve ya önemli oranda azaldığı şeklinde yorumlanabilir.

“Kendimi yabancı bir şehirde yaşıyormuş gibi hissediyorum” önermesine katılanların oranı ise %62,2 şeklinde saptanmıştır. Deprem mağdurlarının %64,6 sı arkadaş ve komşu çevrelerinin dağıldığını ifade etmiş %70,2’si ise zorunlu nedenlerle yaşadıkları şehirde kalmak durumunda olduğunu ifade etmiştir.

Bu verilerden yola çıkarak araştırmanın evreni içinde yer alan deprem mağdurlarının önemli oranda kimlik ve aidiyet sorunu yaşadıkları ve bunun bir ontolojik güvenlik sorununa işaret ettiğini görmekteyiz.

c. Kaygı

Kaygı hem psikolojik hemde sosyolojik açıdan Ontolojik Güvenliğin en önemli anahtar kavramlarından biridir. Ankette yer alan önermelerin bütününe kaygı ile ilişkisi bulunmakla beraber kaygının en açık biçimde kendini dışa vurumu davranışlarda kendisini göstermektedir. Bu bakımdan deprem mağdurlarının hergün AFAD ya da Boğaziçi rasathanesi deprem verilerine bakıyor olması önemli bir göstergelerden biri olarak düşünülebilir. Nitekim bu önermeye katılanların oranı %50 çıkarken %43,9’u ise bu verileri takip etmediğini söylemiştir. Birbirine yakın olan bu oranlar aslında bu konudaki kaygının iki farklı dışa vurumlarından ibarettir. Zira takip etmek kaygının olumlu dışa vurumu iken; takip etmemek, görmezlikten gelmek veya bu konu üzerinde düşünmemek psikolojik bir yadsımadır. Yadsıma ilkel bir savunma mekanizması olarak görülür. Kişi bunaltı doğurabilecek bir gerçeği yok sayarak görmezden gelerek acıdan kaçınmaya çalışır ve genellikle bu bilinçli olarak yapılmaz.²⁸ Deprem verilerini takip edenlerin %64,4’ü kadınlardan oluşmaktadır.

Kaygı kapsamında değerlendirilen önermeler arasında “Her an birşey olacakmış gibi hissedenlerin” oranı ise %65,8 dir. Bunların %68,9’unu kadınlar oluştururken kadınlar arasında %85,7 ile ev hanımları önde gelmektedir. Bu veriler depreme evde yakalanma oranı en yüksek

²⁸ Filiz Uluhan, “Benliğin Savunma Düzenekleri”, Antalya Psikiyatri, 2017, [https://www.psikoterapi.pro/makaleler/benligin-savunma-duzenekleri#:~:text=Yads%C4%B1ma%20\(inkar\)%3A,olmam%C4%B1%C5%9F%2C%20hi%C3%A7%20ya%C5%9Fanmam%C4%B1%C5%9F%20gibi%20alg%C4%B1lar.](https://www.psikoterapi.pro/makaleler/benligin-savunma-duzenekleri#:~:text=Yads%C4%B1ma%20(inkar)%3A,olmam%C4%B1%C5%9F%2C%20hi%C3%A7%20ya%C5%9Fanmam%C4%B1%C5%9F%20gibi%20alg%C4%B1lar.)

olan ev hanımları açısından oldukça anlamlı ve tutarlıdır. Her an birşey olacak kaygısı taşıyanların tahsil durumu arasında %85,7 sinin ilköğretim mezunu olması dikkat çekicidir.

Kaygı başlığı altında verilen önermeler ile uyumlu sorulardan biri de uyku ile ilgilidir. Ankete katılanların %54,9'u uykuya dalmakta zorlandığını ifade etmiştir. Bunlar arasında %32,9'unu kadınlar oluştururken, %21,9'unu ise erkekler teşkil ediyor. Bu verilerle uyumlu olarak katılımcıların %47,6'sı yatarken her an kalkıp çıkacakmış gibi hazırlıklı yattığını beyan etmiştir.

d. Korku

Kaygı ve korku arasındaki ilişki hiyerarşiktir. Yani korku endişe ve kaygı sırasında yaşananları da kapsar. Bu açıdan korku duyulan kaygı hakkında bir dışavurumdur, somut bir tepkidir. Bu somut tepkilerin en açık biçimde gözlemlendiği durumlar deprem sonrası yüksek binalara çıkmaktan kaçınmak, karanlıktan kaçınmak ve özbakım ihtiyaçları sırasında acele etmek gibi şeylerdir. Bu üç önerme de depremin en önemli etkisinin yapılarda neden olduğu hasar olması gerçeği ile örtüşür. Nitekim katılımcıların %59,8'i yüksek binalara çıkmaktan korkmaktadırlar. Yine %53,7 si tuvalet banyo gibi ihtiyaçları için aceleci davranmaktadırlar. %28,1 oranında ise karanlıkta uyuma güçlüğü yaşamaktadırlar.

e. Güven duygusu

“Güven duygusu” ile “Ontolojik Güvenlik” arasında doğrudan ama katmanlı bir ilişki vardır. *Güven duygusu* en temelde kişinin çevresine, ilişkilere ve kendine yönelik hissettiği emniyet, öngörülebilirlik ve istikrar deneyimidir. Ontolojik güvenlik ise daha derin bir düzeyde, bireyin kimliğini, benlik sürekliliğini ve dünyaya ilişkin anlam haritasını tehdit eden belirsizliklere karşı sahip olduğu varoluşsal güvenceyi ifade eder.²⁹ Yani güven duygusu ontolojik güvenliğin yapıtaşlarından biridir: kişi hem çevresine hem de kendi benliğine güven hissettiğinde ontolojik güvenliği daha güçlü olur.

Toplumda yaygın bir güven duygusunun varlığı (ör. Kurumlara, normlara, diğer insanlara duyulan güven) bireylerin kimliklerini istikrarlı biçimde inşa etmelerini kolaylaştırır. Güven duygusunun zayıflaması (ör. sürekli krizler, çatışmalar, güvensizlik ortamı) ontolojik güvenliği sarsar; insanlar “biz kimiz, dünyada yerimiz ne?” gibi sorulara istikrarlı yanıt bulmakta zorlanır.

Bu kapsamda katılımcılara yöneltilen “deprem öncesi ile kıyaslandığında başkalarına karşı güven duygum zayıfladı” önermesine %56,1 oranında destek geldiği, %32,9'unun bu

²⁹ Giddens, *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*.

önermeye katılmadığı %11'inin ise tereddüt yaşadığı saptanmıştır. Yine elde edilen verilere göre eğitim düzeyi ve gelir grubu yükseldikçe arttıkça güvensizlik duygusu artmaktadır. Güvensizlik duygusunun toplumsal boyutuda benzer derinliğe sahiptir. Bu nedenle “onarılrsa bile bu şehirde hiç birşey eskisi gibi olmayacak” önermesine katılanların oranı %64,6 olarak saptanmıştır.

f. Maneviyat

Saha taraması sırasında deprem mağdurlarına yöneltilen soru ve önermelerin bir kısmı da inanç ve maneviyat alanı ile ilgiliydi. Zira kriz ve felaket anlarında insanlar, kontrol edemedikleri büyük belirsizlik ve kayıplarla karşılaşır. Bu durumda inanç ve maneviyat, anlam üretme ve varoluşsal güvence sağlama işlevi görebilir. Örneğin dua, ibadet veya dini topluluk desteği, travma sonrası psikolojik dayanıklılığı artırabilir.³⁰ Bu tür durumlarda insanlar “neden ben?” sorusuna yanıt ararken inanç sistemlerinden destek alır ve bu da ontolojik güvenliği kısmen yeniden kurar. Her bireyde inanç otomatik olarak güçlenmez. Felaket, bazı kişilerde inanç sarsıntısı veya “teodise problemi” (kötülük ve adalet sorusu) yaratır. İnsanlar, “Tanrı neden buna izin verdi?” gibi sorular sorabilir. Bu da inanç sisteminde kırılma, uzaklaşma veya yeni anlam arayışına yol açabilir. Felaket sonrası topluluklarda dini ritüeller (cenaze törenleri, toplu dualar, dini liderlerin konuşmaları) kolektif iyileşme ve dayanışma işlevi görür. Toplumsal travmalarda inanç, hem bireyleri bir arada tutan bir bağ, hem de kimlik sürekliliğini pekiştiren bir unsur olur. Buna karşın İnsanlar Tanrı'yı koruyucu, destekleyici bir güç olarak görür; bu, stres ve kaygıyı azaltır. Tanrı'nın cezalandırıcı olduğuna inanmak, kaderin olumsuzluğunu sorgulamak, suçluluk ve çaresizliği artırabilir. Dolayısıyla araştırmalar felaket durumlarında maneviyatın hem koruyucu hem de zorlaştıracı bir rol oynayabileceğini gösteriyor.³¹

Bu araştırmada sahada elde edilen bulgular da bu teorik arka planla uyumludur. Nitekim katılımcıların %47,6'sının deprem sonrası dine yönelimi artarken, %45,1'i bu önermeye katılmamıştır. Bu konuda kararsızların oranı ise %7,3 tür. Dine yönelim %55,6 ile kadınlarda daha fazla iken bu oran erkeklerde %37,8 olarak gerçekleşmiştir. Dine yönelişinin arttığını ifade edenler arasında %57,2 ile ilkökul mezunları öndedir. Dine yönelenler arasında gelir grubu olarak da %68,8 oranı ile düşük gelir grubu ağırlık taşımaktadır.

³⁰ K. I. Pargament, *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice* (Guilford Press, 1997).

³¹ G.G. Ano ve E.B. Vasconcelles, “Religious coping and psychological adjustment to stress: A meta-analysis”, *Journal of Clinical Psychology* 61, sy 4 (2005): 461-80; Pargament, *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*.

g. Güvenliğin Sağlayıcısı Olarak Devlet

Kriz ve felaket zamanlarında bireysel ve kolektif olarak herkes gözünü devlete ve kurumlara çevirir. Yıllarca ödedikleri verginin ve devlete olan bağlılığın karşılığını felaket zamanlarında destek ve güven olarak görmek isterler. Kriz ve felaket dönemlerinde devlet, sadece maddi güvenlik (barınma, yiyecek, sağlık hizmeti) sağlamakla kalmaz; aynı zamanda vatandaşlara “düzenin devam ettiği, kimliğin sürdüğü ve gelecek hakkında belirsizliğin azaltıldığı” mesajını verir/vermelidir. Dolayısıyla devletin kurumları bu işlevi yerine getirdiğinde vatandaşlarda güven duygusu artar; yerine getiremediğinde ise ontolojik güvensizlik ortaya çıkar.

Felaketlerde devletin kapasitesi (yardımların hızlı ulaştırılması, sağlık ve barınma hizmetleri) vatandaşların devlete olan güvenini doğrudan etkiler. Kriz yönetiminde devletin başarısızlığı vatandaşlarda sadece fiziksel kaygı değil, “biz kimiz, devlet bizim için ne ifade ediyor?” sorularını tetikler. Bu da kolektif kimliği zedeler. Devletin başarılı krizi yönetiminde ise vatandaşlarda dayanışma ve aidiyet duygusu pekişir. Bu nedenlerle kriz anlarında devlet, ontolojik güvenliğin kurumsal sağlayıcısı olarak işlev görür. Ayrıca devletin vatandaşla kurduğu ilişki; sadece rasyonel hizmet sunumu değil, aynı zamanda anlamsal ve kimlikli bir bağ içerir. Bu nedenle afet yönetimi, halkla iletişim, sembolik liderlik (ör. Devlet başkanının halka hitabı) vatandaşların ontolojik güvenliğini doğrudan etkiler.

Bu kapsamda 6 Şubat depreminin devlet vatandaş ilişkisini nasıl etkilediğini saptayabilmek için katılımcılardan bazı önermeleri oylamaları istenmiştir. Katılımcılara yöneltilen “Deprem sonrası yaşadığım şeylere bağlı olarak ülkeme olan güvenim arttı” önermesine katılanların oranı %39 iken bu önermeye katılmayanların oranı %47,6 olarak saptanmıştır. Katılımcıların %13,4’ü ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Yine ankete cevap verenlerin %43’ü imkânım olsa başka ülkeye göç etmek isterim derken %51,2 si bu önermeye katılmamıştır. İmkânı olsa başka ülkeye göç etmek isteyenlerin %47,6 sı ise orta gelir grubundan oluşmaktadır. Devlete yönelik güvensizlik taşıyanların %47,6 sı erkek iken, %33,4’ü kadın olarak tespit edilmiştir. Tahsil durumlarına bakıldığında ilk okul ve lise mezunları arasında güvensizlik oranının daha yüksek olduğu gelir seviyesi açısından ise . %56,3’ünün düşük gelir grubunda yer aldığı fark edilmektedir.

Bu verilerden yola çıkarak 6 Şubat depreminin devlet vatandaş ilişkisini olumsuz etkilediğini söyleyebiliriz. Deprem felaketinin büyüklüğü ve on bir ili kapsayacak şekilde yaygın olması, devletin ve kurumların felakete cevap vermekte zorluk yaşamasına neden olmuş

bu durum da devlet vatandaş ilişkisini olumsuz etkilemiş veya kararsızlık yaşamalarına neden olmuştur. Bu durum takip eden önermelerde kendisini daha belirgin hale getirmektedir.

Nitekim ankete katılan deprem mağdurlarının %30,5'i devlet tarafından verilen sözlerin tutulacağına inanırken %52,4'ü devlet tarafından verilen sözlerin tutulacağına inanmadığını belirtmiş, %17,10'u ise kararsız kalmıştır. Bu konuda Kahramanmaraş'ta yapılan bir anket çalışmasında benzer soruya verilen yanıtta oran ise %43,9 iken kararsızların oranı %20,5 olarak saptanmıştır³². Her iki ilin verileri karşılaştırıldığında devlet tarafından verilen sözlerin tutulacağına inanmayanlar ile bu konuya şüphe ile bakanların oranları birbirine yakın çıkmıştır. Dolayısıyla bu iki çalışmada elde edilen veriler birbirini doğrular niteliktedir.

Malatya'da İnönü Üniversitesi'nde yapılan anketin sonuçlarına göre devlet tarafından verilen sözlerin tutulacağına inananların %42,9'u ilkokul mezunu iken %68'i asgari ücretle geçinen düşük gelir grubundandır.

Deprem sonrası devlet vatandaş ilişkilerindeki güvensiz ve kırılğan ilişkinin başka bir göstergesi ise depremin neden olduğu can kaybı ile ilgili açıklamalar hakkındadır. Katılımcıların %62,2'si açıklanan ölü ve yaralı sayısının doğruluğuna inanmamaktadır.

6 Şubat depreminin diğer bir dikkat çekici yönü ise depremden üç ay sonraya gelen genel seçimlerdir. Bu seçimler ertelenmemiş ve deprem öncesi planlanan tarihte yapılmıştır. “Deprem sonrası iktidar değişikliği işleri aksatacaktır” önermesine katılanların oranı %39,10; işlerin aksamayacağını düşünenlerin oranı %30,5 ve kararsızların oranı ise %30,5 dir. Bu dağılım toplumdaki kararsızlığı yansıtmaktadır. Benzer bir dağılım Kahramanmaraş'ta yapılan anket sonuçlarında da kendisini göstermiştir. Kardaş tarafından yapılan ankette Kahramanmaraşta “bugün seçim olsa siyasi tercihim aynı olurdu” önermesine katılanların oranı %44,3, katılmayanların oranı %32,5 ve kararsızların oranı %23,2'dir. Her iki şehidede de iktidar partisi seçimleri yeniden kazanmıştır. Literatürde yer alan incelemeler kriz dönemlerinde belirsizlik ortamının seçmeni muhafazakâr ve statükocu tercihlere yönelttiğini ortaya koymaktadır. Bu eğilimin ontolojik güvenlikte önemli bir kavram olan “rutin” arayışıyla yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu önermeye katılanların %20,7'si erkek iken %18,3'ü kadın. %43,8'i düşük gelir grubundan %38,5'i orta gelir gurubundan. Bu veriler güvenlik arayışı ile muhafazakâr davranışların en fazla düşük ve orta gelir grubunda gösterdiğini ve bu sonucu daha da anlamlı ve tutarlı kıldığını göstermektedir.

³² Zakire Kardaş, “6 Şubat Depremlerinin Genel Seçimlerde Seçmenin Siyasi Tercihine Etkileri: ‘Kahramanmaraş Örneği’”, *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi* 9, sy 2 (2024): 139-65.

Tablo 1’de katılımcılar arasında en güvenilir kurumların oranları verilmektedir. Buna göre en güvenilir kurumlar arasında ilk sıraları AFAD, TOKİ ve Kızılay gibi afetle ve afet sonrası yeniden parlanma süreci ile ilgili kurumlar yer almıştır. Dolayısıyla bu tablo aslında gelecekle ilgili bir beklentiyi yansıtmaktadır. Deprem mağdurları yıkılan yaşamlarının yeniden imarının beklentisi içindedirler. Belediye, valilik ve Cumhurbaşkanlığı gibi kurumların daha gerilerde kalmasının nedenini depremzedelerin %68’inin depremin hemen ardından kendi kaderlerine terk edildiğini düşünmelerinde yatıyor. Yine katılımcıların %74,4 gibi çok yüksek bir oranı Malatya’nın diğer deprem mağduru şehirlere kıyasla toparlanmada geride kaldığına inanıyor. Bu düşünceler deprem sonrası ilk müdahalede sorumluluk taşıyan kurumların katılımcılar nezdinde beklentileri karşılayamadığını göstermektedir.

Tablo 1. En Güvenilir Kurumlar

S/N	En Güvenilen Kurumlar	%
1	AFAD	31,7
2	TOKİ	17,1
3	Kızılay	14,6
4	TSK	14,6
5	Belediye	7,3
6	Valilik	7,3
7	Vakıflar	2,4
8	Cumhurbaşkanlığı	1,2
9	Dernekler	1,2

1. Rutin

Ontolojik güvenliğin en önemli kavramlarından biri “rutin”dir. Her zaman yapılan ve alışkanlık haline gelen şey anlamına gelen rutin bu konularda çalışan pekçok akademisyene göre göre insanların kendilerini güvende hissetmelerinin en önemli yoludur.³³ Zira rutin ontolojik güvensizlik hissine neden olan yaşamın kontrolden çıkması, belirsizlikler ve sosyal ilişkilerin bzulması gibi durumlara karşı bireyin geliştirdiği bir güvenlik mekanizmasıdır. Bu nedenle Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde tanımlanan “emniyet” ihtiyacı rutinle alakalıdır. Ayrıca yine ontolojik güvenliğin anahtar kavramlarından olan “benlik” kişinin içinde yer aldığı sosyal çevrenin farkında olması ve bu çevre ile düzenli ve anlamlı ilişkiler geliştirmesi ile oluşan bir fenomendir. Bu kapsamda deprem mağdurlarının rutin düzeyini anlamak amacıyla katılımcılara yöneltilen ilk önerme günlük alışkanlıkları ile ilgilidir. Bu kapsamda katılımcıların %34,2 si günlük alışkanlıklarında bir değişiklik olmadı darken %59,7’si bu önermeye

³³ Mitzen, “Ontological Security in World Politics”; RumeliLi ve Adisönmez, “Uluslararası İlişkilerde Kimlik-Güvenlik İlişkisine Dair Yeni bir Paradigma”; Helin Sarı Ertem ve Aslı Nur Düzgün, “Uluslararası İlişkiler Disiplininde Ontolojik Güvenlik Teorisi: Kavram ve Literatür Odaklı Bir İnceleme”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi* 17, sy 37 (2021): 39-83, <https://doi.org/10.17752/guvenlikstrjtj.905751>.

katılmamıştır. Yani bu anketin uygulandığı tarihte deprem üzerinden iki yıl gibi bir zaman geçmiş olmasına rağmen insanların rutin arayışları sürmektedir.

Ontolojik güvenlik bir anlamda rutin çabasının sonunda ulaşılan dinginlik halidir. Nitekim katılımcıların %45,2'si deprem sonrası yeni alışkanlıklar edinmiştir. Buna karşın katılımcıların sadece %35,4'ü hayatını tekrar bir düzene sokabildiğini ifade ederken %46,4'ü hala bir düzen kuramadığını ifade etmiş. %17,1 ise bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Hayatını bir düzene sokamayanlar arasında %56,3 ile düşük gelir grubu önde yer alıyor. %44,6'sı orta gelir grubundan. Yüksek gelir grubundan hayatını tekrar bir düzene sokamayan yok. Bu verilerden anlaşılacağı gibi günlük alışkanlıkların oluşturulması ve bunların yeniden kazanılması aynı zamanda bir ekonomik imkan meselesidir. Rutin alışkanlıklar arasında yer alan sık sık uğranılan yerler konusunda olumlu cevap verenlerin oranı %37,9 iken eski alışkanlıklarını sürdüremeyenlerin oranı %54,9. Nitekim eski arkadaşlarıyla görüşebilmeye devam edebilenlerin oranı %53,7. %36,6'sı ise rutin içinde sayılabilecek arkadaşlarıyla ilgili bu alışkanlığı devam ettiremiyor.

Sonuç ve Tartışma

Yaygın güvenlik kaygılarının birey, toplum ve birey/toplum-devlet ilişkilerine nasıl yansıdığı konusunda yapılacak bir tartışmada Ontolojik Güvenlik bağlamında ön kabullerimiz şu şekildedir:

a) Devletler de uluslararası alanda fiziksel güvenlik kadar istikrarlı bir kimlik duygusunun arayışı içindedir.

b) Hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde Ontolojik Güvenlik sosyal ilişkilerin düzenli akışı ile sağlanır (Rutin).

c) Devlet vatandaşların Ontolojik Güvenlik için ihtiyaç duydukları sosyal kurumların sağlayıcısıdır.

d) Ontolojik Güvenliğe göre güvensizlik duygusu açısından devlet ve bireyin rolleri ve konumları açısından kesiştiği noktalar belirsizlik, fiziksel güvensizlik, rutinin bozulması, fiziksel zarar ve ölüm korkusudur.

e) Bireyler arası etkileşim sürecinde korku ve kaygı, karşılıklı olarak doğrulanarak şiddetlenebilir. Bu durum toplumsal histeri, düşmanlık ve dışlayıcı eğilimler gibi eğilimleri ortaya çıkartır (Moral Panik).

f) Sosyolojik açıdan, ortak duyguların paylaşılması ve dayanışma pratiklerinin gelişmesi, bireylerin yalnız olmadığını hissetmesini sağlayarak kaygının hafiflemesine, endişelerin azalmasına katkı sunabilir (Kolektif dayanıklılık/Collective resilience).

Bu çerçevede bu araştırmadan sahada elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların kümülatif olarak daha çok orta kaygı düzeyinde %48,8 yer aldığı görülmektedir. Depremin etkilerinin yaygın olması ve hemen hemen herkesin depremin neden olduğu olumsuz sonuçlara maruz kalması duygu paydaşlığına neden olmuş ve dayanışma pratiklerini geliştirmiştir. Bu durum da kolektif dayanıklılığı artırarak yüksek kaygı yerine orta kaygı sonucuna ulaşılmasına neden olmuştur.

Buna karşın korku düzeylerinin yüksek düzeyde %40,5 çıkması (%28,4 düşük; %31,1 orta) depremin artçı etkilerinin devam etmesinden ve gelecekle ilgili belirsizlikten kaynaklanmaktadır. Nitekim kamuoyunda Malatya ve civarında benzer ya da daha yüksek deprem beklentilerinin dile getirilmesi korku düzeyini olumsuz etkilemiştir.

Kimlik ve yabancılaşma sorunları açısından da %13,4 düşük seviyeye karşın %51,2 orta ve %35,4 yüksek seviye, katılımcıların kimlik ve yabancılaşma sorunlarını ileri düzeyde yaşadıklarını göstermektedir.

Ontolojik güvenlik açısından önemli bir gösterge olan rutin'de ise katılımcıların çoğunluğunun yaşam rutininin orta düzeyde seyretmesi aradan geçen süre içinde hayatı devam ettirecek koşulların bir şekilde sağlanmasından kaynaklanmaktadır.

Tüm bu bulgular birlikte ele alındığında araştırmanın sonuçlarına göre Malatya'da İnönü Üniversitesi yerleşkesi içinde, geçici deprem konutlarında kalan deprem mağdurlarının ontolojik güvenlik sorunlarının ağırlıklı olarak (%68,3) orta ve yüksek (%19,5) düzeyde toplandığı deprem sonrası alınan önlemler, yardımlar ve yerleştirme çabaları sonucu ontolojik güvenlik sorununun orta düzeyde kalmasının sağlandığı, yüksek düzeyde olan kısmın ise gelecekte depremin tekrar yaşanması konusundaki belirsizliklerin tetiklediği korkudan kaynaklandığı söylenebilir. Eğer artı sarsıntılar kesilir ve mağdurlar üzerinde en azından yakın bir gelecekte deprem olasılığı korkusu azalırsa toplumun rehabilitasyon sürecinin kısa ve orta vadede tamamlanabileceği öngörülmektedir.

Anket sorularının sonuçlarına göre Malatya ilinde toplum sağlığı açısından fazladan önlemler alınmalı ve bir program geliştirilmelidir. Yaygın felaketin devlet toplum ilişkilerine olan yansıması ise fazla yıkıcı olmamıştır. İnsanlar travma zamanları rastlanan muhafazakar davranışları sergilemiş ve bir iktidar değişikliğinin neden olacağı belirsizlik ile gelecek endişelerinin daha da yoğunlaşmasından kaçınmışlardır. Buna karşın cumhurbaşkanlığı, valilik gibi devletin temsil makamlarına, belediye gibi hizmet kurumlarına, vakıflar ve dernekler gibi sivil topluma yönelik güven düzeyinin düşük çıkması topluma yönelik yürütülmesi gereken

sosyal politikaların planlanmasına acil ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir. Bu kapsamda yapılacak kısa, orta ve uzun vadeli bir program ile toplumsal dayanıklılık artırılmalıdır.

Extended Summary

Classical security studies are state-centric and threat-focused. Constructivist and critical approaches, on the other hand, have expanded the scope and reference objects of security, adding breadth to the field. The most recent addition, Ontological Security, was transferred from the field of psychology to political science and then to security studies, introducing key concepts such as fear, anxiety, body/self, identity, and routine. Ontological security is a security category that considers the individual as a unique being, rather than a political subject, and examines their relationship with their entire environment.

Due to these characteristics, ontological security has introduced an individual-level analysis to security studies.

This study examines the origins of Ontological Security not as a threat, but as a threat. It analyzes the reflections and consequences of individual experiences such as identity, fear, anxiety, self, body, and routine, and the collective traumas that these experiences experience at the societal level, in the context of ontological security.

Accordingly, uncertainty, physical insecurity, disruption of routine, physical harm, and fear of death are considered sources of danger in ontological security. However, due to the infrequent occurrence of widespread crises and traumas that would test all of these concepts, field studies examining the theory in the field are rare.

Because the major earthquake disaster that affected eleven provinces in Turkey, including Malatya, on February 6, 2023, caused widespread security concerns, this study examines the sociological, economic, and political impacts and social repercussions of the earthquake on individuals within the context of Ontological Security. A survey form with a five-point Likert scale, developed for this purpose, was administered to earthquake victims in temporary shelters located on the İnönü University campus after the earthquake. This field study was conducted face-to-face by undergraduate students in the İnönü University Department of Political Science and International Relations. The data was analyzed by entering the survey results into SPSS. The findings were classified and interpreted under the headings determined by factor analysis.

The concepts considered as references for Ontological Security are: fear, anxiety, alienation, and routine. Findings from the field research revealed that participants' anxiety and

fear levels varied. For example, 13.4% of participants experienced high levels of anxiety, while 40.5% experienced high levels of fear.

First, the relationship between anxiety and fear is hierarchical. In other words, fear encompasses both anxiety and the experiences experienced during anxiety. Fear is a direct emotional state, while anxiety is a state triggered by a threat or the thought of danger. Because fear is generally a response to a concrete, specific, and external danger, the aftershocks of current earthquakes trigger fear. Anxiety, on the other hand, is a more uncertain, future-oriented emotion whose object cannot be precisely determined and is a state of expectation. The expectation that the earthquakes will eventually cease appears to positively influence the expression of anxiety.

Furthermore, the transfer of individual anxieties to the collective level does not always lead to exacerbation. From a sociological perspective, sharing common feelings and developing solidarity practices can contribute to the alleviation of anxiety by allowing individuals to feel they are not alone. This process, as emphasized in the "collective resilience" literature, plays a crucial role in helping societies overcome moments of crisis. Indeed, the "unity" discourses that emerge during natural disasters or wars reduce individual anxieties and strengthen a sense of trust.

Regarding identity and alienation, 51.2% reported a moderate level, while 35.4% reported a high level. These data are closely related to the high destructiveness of the earthquake and the transformation of the city's landscape following the earthquake's destruction.

Regarding the responses to questions about routine, 23.5% of the participants reported a low level, while 60.5% reported a moderate level. The earthquake's destructiveness, forcing people to leave their neighborhoods or cities, and the uncertainty about when this process would end, forced people to adapt to temporary conditions and establish a new routine.

The 68.3% of participants who expressed a moderate level of confidence regarding the continuity and security of life should also be seen as a reflection of ambivalence regarding ontological security. Despite the expectation of future improvement, the difficulty of current conditions appears to influence participants' reactions and feelings.

Considering all these findings together, the results of the study suggest that the ontological security concerns of earthquake victims living in temporary earthquake housing on the İnönü University campus in Malatya are predominantly at medium (68.3%) and high (19.5%) levels. Post-earthquake precautions, assistance, and resettlement efforts have kept these ontological security concerns at a moderate level. The high level stems from fear triggered

by uncertainty about a possible earthquake recurrence in the future. If additional earthquakes cease and the fear of earthquakes, at least in the near future, diminishes among the victims, it is anticipated that the rehabilitation process for the community can be completed in the short to medium term.

Kaynaklar

- Ano, G.G, ve E.B Vasconcelles. “Religious coping and psychological adjustment to stress: A meta-analysis”. *Journal of Clinical Psychology* 61, sy 4 (2005): 461-80.
- Barlow, D.H. *Anxiety and Its Disorders: The Nature and Treatment of Anxiety and Panic*. 2. bs. Guilford Press, 2002.
- Bereketoğlu, Aslıhan. “Ahhedomi nedir?” Aslıhan Bereketoğlu Uzman Klinik Psikolog, 2024. <https://aslihanbereketoglu.com/anhedoni-nedir-zevk-alamama-hastaligi-ve-hayattan-zevk-almamak/#:~:text=Anhedoni%2C%20dilimize%20pek%20a%C5%9Fina%20gelme,zevkleri%20ve%20keyifleri%20hissedememeleri%20durumudur>.
- Birdişli, Fikret. “Güvenlik Çalışmalarının Sınıflandırılması ve Realist ve Ontolojik Güvenliğin Yorumsamacı (Hermeneutik) Analizi”. *Current Perspectives in Social Sciences*, 28, sy 4 (2024): 616-28. <https://doi.org/10.53487/atasobed.1439388>.
- Buzan, Barry, ve Lene Hansen. *The Evolution of International Security Studies*. Cambridge University Press, 2009.
- Castells, M. *The power of identity*. 2. bs. Wiley-Blackwell, 2004.
- Cohen, Stanley. *Introduction to Folk Devils and Moral Panics*. Routledge, 2011.
- Giddens, Antony. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford University Press, 1991.
- Hatfield, Elaine, John T. Cacioppo, ve Richard L. Rapson. *Emotional Contagion*. Cambridge University Press, 1994.
- İslamoğlu, A.Hamdi, ve Ümit Alınışık. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (SPSS uygulamalı)*. 5. bs. Beta Yayıncılık, 2016.
- Karagöz, Y. *SPSS, Amos Meta Uygulamalı İstatistiksel Analizler*. Nobel Yayınevi, 2019.
- Kardaş, Zakire. “6 Şubat Depremlerinin Genel Seçimlerde Seçmenin Siyasi Tercihine Etkileri: ‘Kahramanmaraş Örneği’”. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi* 9, sy 2 (2024): 139-65.
- Kinnvall, Caterina. “Globalization and Religious Nationalism: Self, Identity, and the Search for Ontological Security”. *Political Psychology* 25, sy 5 (2004): 741-67.
- Laing, R. *The Divided Self: An Existential Study in Sanity and Madness*. Penguin, 1965.
- Mind health group. “Saldırganlık Bir Ruhsal Hastalığın Özelliği midir?” Erişim 12 Eylül 2025. <https://www.mindhealthgroup.com/blog/is-aggression-characteristic-of-a-mental-illness/>.

- Mitzen, Jennifer. "Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma". *European Journal of International Relations* 12, sy 3 (2006): 341-70. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.
- Norris, F.H, S.P Stevens, B Pfefferbaum, K.F Wyche, ve R.L Pfefferbaum. "Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities and strategy for disaster readiness". *American Journal of Community Psychology* 41, sy 1-2 (2008): 127-50.
- Öhman, A. *Fear and anxiety: Overlaps and dissociations. Handbook of Emotions*. 3. bs. Guilford Press., 2008.
- Pargament, K. I. *The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice*. Guilford Press, 1997.
- Rumelili, Bahar. ve Umut Can Adısönmez. "Uluslararası İlişkilerde Kimlik-Güvenlik İlişisine Dair Yeni bir Paradigma: Ontolojik Güvenlik Teorisi". *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, advance online publication, 15 Nisan 2020. <https://doi.org/10.33458/uidergisi.720630>.
- Sarı Ertem, Helim, ve Aslı Nur Düzgün. "Uluslararası İlişkiler Disiplininde Ontolojik Güvenlik Teorisi: Kavram ve Literatür Odaklı Bir İnceleme". *Güvenlik Stratejileri Dergisi* 17, sy 37 (2021): 39-83. <https://doi.org/10.17752/guvenlikstrjtj.905751>.
- Tabachnick, B.G, ve L.S. Fidell. *Using Multivariate Statistics*. Pearson, 2013.
- Uluhan, Filiz. "Benliğin Savunma Düzenekleri". *Antalya Psikiyatri*, 2017. [https://www.psikoterapi.pro/makaleler/benligin-savunma-duzenekleri#:~:text=Yads%C4%B1ma%20\(inkar\)%3A,olmam%C4%B1%C5%9F%2C%20hi%C3%A7%20ya%C5%9Fanmam%C4%B1%C5%9F%20gibi%20alg%C4%B1lar](https://www.psikoterapi.pro/makaleler/benligin-savunma-duzenekleri#:~:text=Yads%C4%B1ma%20(inkar)%3A,olmam%C4%B1%C5%9F%2C%20hi%C3%A7%20ya%C5%9Fanmam%C4%B1%C5%9F%20gibi%20alg%C4%B1lar).
- Zarakol, Ayşe. "States and Ontological Security: A Historical Rethinking." *Cooperation and Conflict* 52, sy 1 (2017): 48-56.